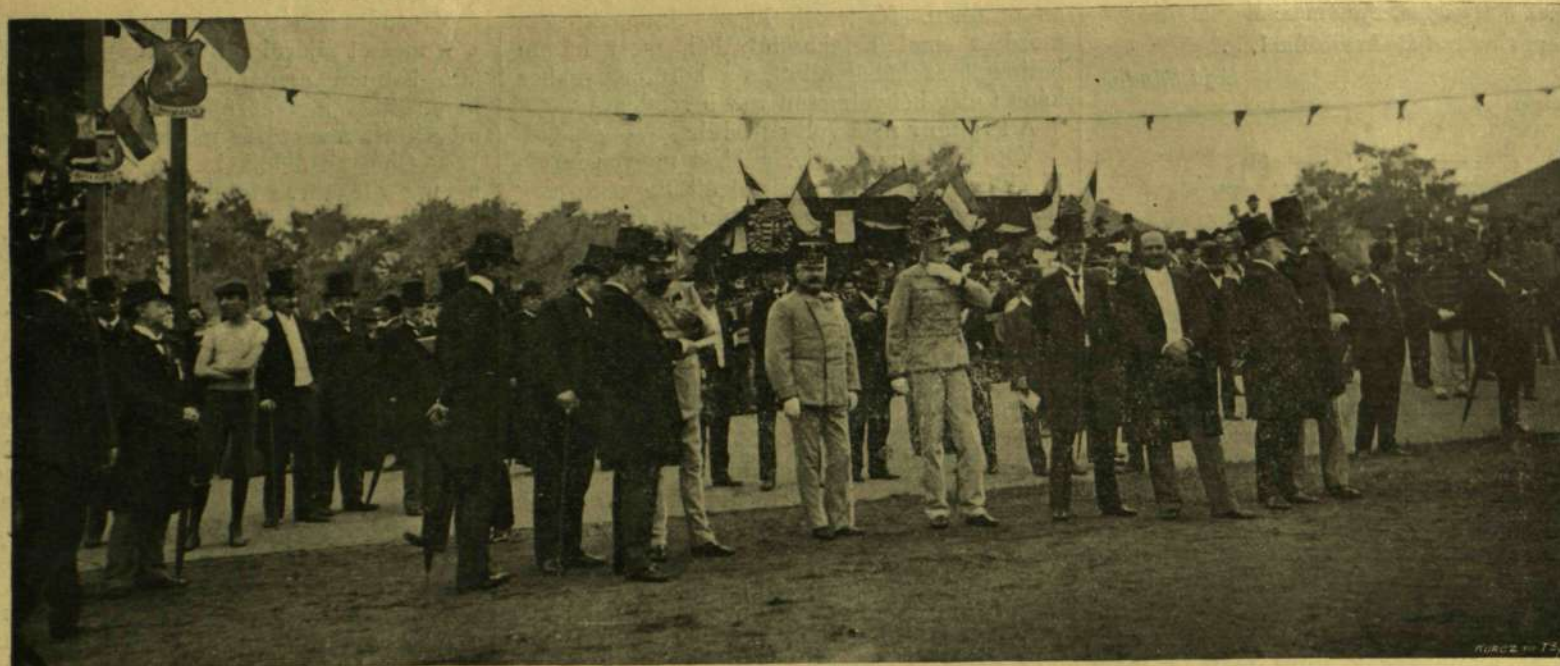

A középén József főherceg, tőle balra Perczel Dezső, Wlassics miniszter, Zsilinszky és Gromon államtitkárok, jobbra Berzaviczky Albert, Rohonczy tábornok, stb.

A VERSENYTÉRŐL.

Erdélyi fényképe.

lábait akasztja, de majdnem megfosztja a szemvilágától is.

Már-már elérte az erdőcske szélső fát, s a túlsó oldalra pillantott, hol ismét felhangzott a jeladó kiáltás, de most már sokkal hevesebben és jóval közelebből:

— Huj, huj! Huj — huj...

A sűrű havazáson keresztül látni lehetett, hogy négy-öt helyen is megvillan a sötétség, s minden sikoltó huj után egy-egy puskalövés dőreje csapódott vissza rövid, süket visszhanggal az erdő felől.

— Huj, huj a rézangyalát! — kiáltotta dühösen a menekülő katona is és nem tudott ellentánni az ördögi kényszernek, hogy ki ne süsse fegyverét a lövések iránya felé.

Azzal megfordult és berohant az erdőbe.

A gondviselés ritka kegyelme óvta, hogy mindjárt az első pár lépés után bele nem zuhant abba a mély vízmósásba, hol az esős évszakban zuhogva omlik le a staribrodáci völgybe a hegyi víz, s a mely most tele volt süppedő hóval.

A fenyőtörzsek között futott a hágó felé.

Egy kiálló gyökérben megbotlott, s egész hosszában végignyúlt a havon, de erre a csekélységre ügyet sem vetett. Inkább a miatt ette a mérge, hogy káplár és törülmetszett nyárádmenti ivadékok léteire szaladnia kell, mint valami felriasztott nyúl, s még csak üzenetet sem szabad váltania a kopóival.

Midőn feltápáskodott, tüzes nyilalást érzett nyakának baloldalán, s ugyanakkor egy kétségbeesett ordítás is megjárta háta mögött a levegőt, a melyre egy csomó szitók és lármás káromkodás volt a válasz. Mirko Vlád emberei közül valamelyiket nem óvta meg a gondviselés — nyilván belezuhan a vízmósásba, s most rákényszeríti a többieket is, hogy ott vesztegelenek és kiszabadítsák a hóból. Míg elkészülnek, a szaladó katona rég künn van az erdőből, s ereje végső megfeszítésével néhány perc alatt elérheti az erdőt is.

A legény futott, de érezte, hogy baj van.

Nyaka mindegyre hevesebben sajgott. Oda nyúlt a tenyerével, s véresen vontja vissza. Valamelyik ráéheztet olomdarab eltalálta, s a bajt imhol csak most vette észre, midőn a seb

már erősen sajgott, s mellének baloldalán az ágyékára szivárgó vér melegségét is megérezte. Midőn azonban kitapogatta, hogy a seb nem nagy, s hozzá tud férni, kigombolta köpönyegét, benyúlt kabátja alá, s leszakítva egy jókora darabot a félig elványolt kincstári ingből, rányomta a sebre és átgombolta rajta a köpönyegallért.

— Hazáig eltart, — gondolta megnyugodva, miközben nekivágott egy keskeny emelkedésnek, mely egész a Bajazid-erőd nyugati bástyafaláig húzódott kopáran, simán, egyetlen cse-nevész bokrocska nélkül. Jól lehetett volna rajta szaladni a csillogó hóban.

Csak hogy ez most már nehezen ment.

A katona érezte, hogy fázik, bár csupa veríték a homloka, s nedves a tenyere is. Nem igen félt a sebtől; lélegzetvétele fájdalomtalan és könnyű volt, mint rendesen, — megfulladni tehát nem fog, mert a torkának, úgy látszik, semmi baja. De mégis, úgy rémlett fölgerjedt agya velejében, hogy pórul járhat, ha nem tudja idejében megzörgetni az erőd kapuját, hogy az ezredorvos Joanovics doktor előbb jól lehordja,

AZ IFJÚSÁG ELHELYEZKEDÉSE A VERSENYTÉREN.

Erdélyi fényképe.

azután villámgyors ügyességgel «bevakolja» — saját nyers kifejezése szerint — a sebet, melyet valamelyik beestelen hercegovacka *flinta* ütött. Ezek a sebek majdnem mind egyformák voltak, s mintha nem fegyver, hanem valami harapós kutya csinálta volna őket: föltépett, csafatos bőr és húrostok dagadtak össze rajtuk.

A megsebesített katona most már nem tudott futni.

Jobb karja, mely a fegyvert tartotta, megnehezdedve ereszkedett alá. Mohó vágyat érzett, hogy kinyissa tenyerét és otthagya nyomorúsága hűsleges társát a hóban — holnapig, a míg visszajöhet érte. Csak holnapig és nem tovább, míg egy-két korty jóféle nyárádi törköly helyre-

hozza. Van még ebből a felséges italból a Bajazid-erődben vagy három-négy kupányi maradék abból az ötvenből, a mit Nagy Estók testvér kapott édes szüleitől a tábori portán. Mert hogy azt is megírta levelében a derék szülő, hogy — úgy mond — «iggyad édes szógám, az érdemesekkel».

De csak még sem eresztette le hűsleges társát a hóba, hanem tovább botorkált vele.

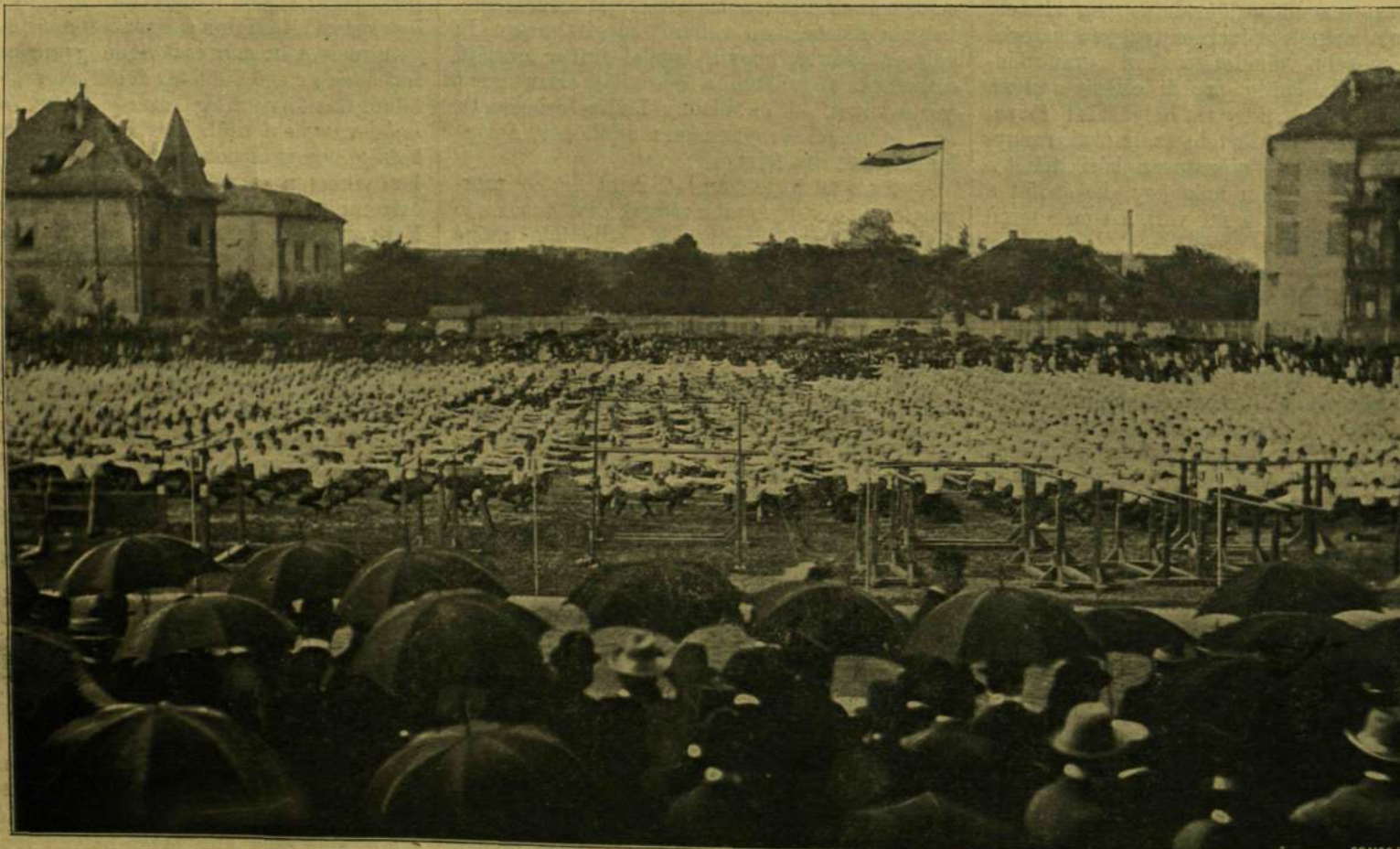
— Ha pedig mégis csak meg muszáj halni itten, — mormogta elkeseredve, — legyek vélem a puskám is, — ne mondassák, hogy elhagytam...

Tovább vánszorgott, de alig száz lépésnyire az erődtől ismét meg kellett állania. A havazás

son keresztül már az inspekeziós szoba ablakából kiszivárgó lámpafényt is meg tudta pillantani, — lábai azonban nem bírták tovább. Kimondhatatlan gyöngeséget érzett, s ez valóssággal felbőszítette. A keserűséget gyilkos düh váltotta föl, — ordítani szeretett volna, de nyelve nehezen mozdult, tagjain hideg borzongás remegett végig, s elhomályosodott szemei előtt millió sárga pont tánczolt a havazás végtelen fehérségében.

A szegény katona térdre bukott. Tünedező ereje végső megfeszítésével elsütötte a fegyvert. A lövés dőreje messze hangzott.

Meghallották az erődben is. A kapu kinyílt, az elősiető őrség becipelte a félig eszméletlen

SZABAD GYAKORLATOK.

A MAGYAR TANULÓK ORSZÁGOS TORNAVERSENYE.

SZABAD GYAKORLATOK.

A MAGYAR TANULÓK ORSZÁGOS TORNAVERSENYE.

Pozuda fényképe.

EGYVELEG.

* A világ legidősebb orvosa ez időszerint dr. Hochberger Gallus, ki az idén 98-ik születése napját ünnepli, és 71 év óta mint gyakorló orvos Karlsbadban működik.

* Arlini olasz tanár a múlt télen Nápolyban Dante: «Comedia Divina» című 15 ezer versből álló költeményét több száz ember előtt könyv nélkül elszavalta. A költemény előadása esti nyolcz órától másnap délutáni két óráig tartott, mely idő alatt Arlini néhányszor cukros vizet ivott.

* Páris utcáinak tisztogatásával napenként 2000 férfi és 600 nő foglalkozik. A férfiak reggel négy órától délután négy óráig dolgoznak, a nők pedig csak délelőtt.

* Londonban a bérkocsik száma igen nagy; ez idő szerint 16,200 két lovas, 8000 egy lovas bérkocsi és ugyanannyi társaskocsi — omnibusz — közlekedik. A villamos vasúti kocsik száma 1900 december végén a 2400-at meghaladta.

* A föld kőszénbányáiban másfél millió ember, a különféle fémházakban pedig négy millió ember dolgozik. Ezen emberek fejenként naponta kilencz órai munkáért átlag 40 krajczárt keresnek.

* VII. Edvárd király versenystállójában jelenleg nyolcz telivér mén áll, melyek mindegyike egy millió koronát megér. Az egész állományt, mintegy 60 darabot, 20 millió koronára becsülik.

* Az ember bőrén két milliónál több lyuk van, a csontváz pedig 200 különféle csontból áll. A szív 24 óra alatt 100 ezer dobbanást tesz. Egy felnőtt, egészséges ember naponta átlagban, körülbelül három kiló ételt és italt fogyaszt, vagyis évenként mintegy 10 métermázsát.

A sátorban Klotild főhercegnő környezetével, a sátor előtt József főherceg, Wlassics miniszter, Berzeviczy Albert, Zsilinszky államtitkár, Erdősi Béla főigazgató.

A DÍSZSÁTOR ELŐTT.

rákszemeket, melyek a héjál nehezebbek, ki-mosták a törmelékéből. A mai Orosz-Lengyel-ország egyes vidékein, az említett író szerint, annyi volt a rák, hogy egy garasért tele csónakra valót kapott az ember. Egy lengyel nemes egy alkalommal 6000 font rákszemét szállított Danczigba.

A rákszem tehát épen nem volt ritkaság, de azért úgy látszik mégis érdemes volt hamisítani. 1740-ben egy lengyel zsidó nagy mennyiségű hamisított rákszemet akart a német határon becsempészni, csak hogy elfogták és jól elverték, hamisítványait pedig belehányták a vízbe.

Egy hasznát ma is lehet még venni a rákszemnek; ezt a magyar nép is jól tudja sok helyen. Ha az embernek valami beleesik a szemébe, dugjon a külső sarkában a szemhéja alá egy rákszemet és mozgassa lassan befelé. Rendesen, mire az ember egyszer végighúzza a szempillája alatt a rákszemet, elmúlik a baj, mert a rákszem a szembe esett tárgyat ki-kotorja.

KÖTÉLMÁZÁS.

* Égő kőszén-telep. Németországban a Saar folyó mellett Salzbach város határában levő hegy belsejében a kőszén kétszáz év óta folyvást ég. A hegy kisebb hasadékaiban oly forrók, hogy azokban a tojás is megfő.

* A francia egyetemeken — a külföldi hallgatókon kívül — 29,901 tanuló van beírva. Ezek közül 9756 joghallgató, 8393 orvos, 2868 gyógyszerész. A női hallgatók száma összesen 942, köztük 237 orosz.

* Az uszály ellen. A szász kormány nem törődik ugyan a hölgy-ruhák divatjával, s öltözékét mindenki tetszése szerint díszítheti, de már azt nem engedi meg, hogy Drezda utcáit a hölgyek szoknyái végig seperjék. Ezért az utcán csakis rövid, uszály nélküli ruhában szabad megjelenni.

* Bernhardt Sarah tulajdon vallomása szerint, az utolsó harmincz év alatt öt millió forintot keresett a színpadon, mely összegnek tízed részét ruhákra költötte.

* Rendkívül értékes gyűrűje van a szíriai királynénak. Lotus bimbóhoz hasonló arany gyűrű ez, gyémántokkal oly módon rakva meg, hogy a királyné neve és az esküvő napja látható rajta.

* Villamos vasut a szobában. A marokkói szultán nem szeret gyalog járni, sőt még a helyéről felkelni sem. Ennek következtében palotájának minden szobájába keskeny sínket rakatott le s mindig olyan divánon ül, a mely egy kicsiny vasúti kocsihoz van elhelyezve. A diván elé villamos gép van fogva; a szultánnak csak intenie kell s a házi villamos vonat abba a szobába viszi, a melyikbe a szultán akarja.

A SZABADKAI GYŐZTES CSAPAT.

Erdélyi fényképek.

A MAGYAR TANULÓK ORSZÁGOS TORNAVERSENYE.

A MŰCSARNOKBÓL.

A Műcsarnok mostani nemzetközi kiállításának egyik kiváló műve gróf Károlyi István arcképe, Richir Herman belga festőtől. A jeles művészt néhány év óta ismerjük kiállításainkból. Legelőször egy vörös hajú nőt láttunk tőle, szenvedélyes kifejezéssel az arczán. «Perversité» címet adott Richir a képnek, s gróf Károlyi István vásárolta meg. A Nemzeti Múzeum számára pedig gróf Csáky Albin akkori közoktatási miniszter szerezte meg egy későbbi kiállításból a művész egy megható képét. Ezen egy szegény, szomorú ember ül a zongora előtt, afféle felfogadott művész, a ki valami mulatság tánczóloának játszik. Szomorúsága, fájdalma egész drámát mond el, míg körülötte a tánczot járják. A tavalyi kiállításon ismét egy szép képét láttuk: egy öreg urat kutyájával.

Richir a belga festők egyik legjelesebbje, s a jellemzés, a kifejezés ereje fölött ritka biztos-sággal és érzéssel rendelkezik. Brüsszeli palotájában közelebb saját műveiből kiállítást rendezett, mely folyton nagy látogatottságnak örvend. Gróf Károlyi István két évvel ezelőtt többször megjelent a művész brüsszeli műtermében s ekkor készült arcképe, melyet most bemutatunk. A kép, mely életnagyságban, magyar diszruhában tünteti fel a főurat, igen találó a jellemzésben, egyénítésben és művészi előadásban. A gróf Károlyi István budapesti palotája termeinek egyik ékessége.

A PODHERINGI EMLÉKOSZLOP.

1849 április 22-ike nevezetes nap szabadságharcunk történetében. Ekkor ment végbe ugyanis a győzedelmes podheringi csata, melyet honvédeink a Galiczia felől beözönlött ellenséggel vívtak.

Márczius elején elhatározta volt az osztrák kormány, hogy a magyar fölkelésnek mielőbb véget vetendő, az országot egyszerre több oldalról támadja meg. E végből elrendelte, hogy Vogel és Benedek parancsnoksága alatt egy dandár a Szepeességen, — és a Barkó tábornok alatti hadtest Beregmegyén át törjön be az országba s egyesüljenek a Schlick csapataival s más császári hadtestekkel. Ezen intézkedés következtében Barkó április 18-ikán Klimeczre érven, itt lelkesítő felhívást intézett csapataihoz, kijelentvén, hogy a császár jogait védendők, átépik Magyarország határát s utolsó csöpp vérig fognak vitézül harcolni. Állott pedig e hadtest 3600 főből; t. i. két zászlóaljából a Deutschemeister, egy zászlóaljából a Hartmann-ezredből; két osztály lovasból és egy-egy üteg három- és hatfontos ágyúból, tíz löszeres és hét málhás kocsiából; a hadsereget mintegy százötven galicziai fuvaros kísérte. Barkó tábornok a beszkidí hegyet április 19-én átlépén, serege egyik részét a volóczi és vicsai völgyön át, (melyen most a Galiczia felé vezető vasút robog), a másikat pedig a rozgyilai hegyen és polenai völgyön át elindította. E csapatok éjjel Szolovánál egyesültek; április 21-ikén Paszika hegyéig hatoltak, hol az éjjelt tüzmáglyák mellett a szabadban töltvén, másnap Munkács felé tovább indultak akadálytalanul, mert a Bangya József 35. (Zrinyi-féle) zászlóaljból őrnagy alatt a Beszkid körül táborozott honvédek Munkács felé visszavonultak, míg Szibék Miklós őrnagy alatt egy csapat honvéd és nemzetőrség Ung-megye határszélén, Turia-Remete táján tétlenül tartózkodott. Azonban Martinyi, a 21-ik honvédzászlóalj parancsnoka, ki roszul fegyverzett csapatával Munkácsról kivonult, elhatározta, hogy a benyomuló ellenséget Podheringnél föltartóztatja és visszaveri; e végből sürgősen tett intézkedéseire a környékbeli nemzetőrség, Beregszászból útközben oda ért egy-két szakasz vadász, Mandics Pál százados parancsnoksága alatt Podheringre nyomult; oda ért még idején Simig Rezső hadnagy is Debreczenből két ágyújával, s Mezőssy Pál őrnagy, a munkácsi vár akkori parancsnoka is kivezényelte Andrej-kovics Endre tűzmesterét két hatfontos ágyúval, melyeket ez a Podhering feletti Szarkahegy nevű magaslaton állított fel, míg Simig a földszedett hídfőnél helyezkedett el két ágyújával. Az ellenség, mely aznap (április 22-én, vasárnap) reggel 9 órakor a völgyben kibontakozott,

megkezdte az ágyúzást, a mit a mieink oly sikeresen viszonzottak, hogy két ellenséges ágyút csakhamar leszerelték. Az osztrák gyalogság csatárláncban, lövöldözve nyomult előre s a timsó-gyárat ellenállás nélkül elfoglalta, mert ezt Aman Ferencz, nyugdíjas császári tisztből lett honvédszázados, csapatával csakhamar elhagyta s a csata színteréről is elvonult; szint-így Bangya őrnagy is, ki zászlóalját veszélynek kitenni nem akarván, még a csata előtt Beregszász felé elsietett. A Deutschemisterek zászlóalja, majd a Rubna Ferencz őrnagy alatti császári könnyű lovasok megkísérlették a Latoreza folyón áthalolni, de részint Simig ágyúinak kártécsai, részint a honvédek, vadászok és nemzetőreink puskalövései miatt, veszteséggel kénytelenek voltak visszavonulni, annál inkább, mert Rubna őrnagy is halálosan megsebesült, Barkó tábornok alól pedig a lovát lötték ki. Barkó, ki ily erőes ellenállást nem várt, végre délután 3 óra tájban az általános visszavonulást elrendelte s gyors menetelében az országból Galicziába húzódtott vissza. A Szepeességen át Gömörmegyéig ért Vogel tábornok is visszafordult a podheringi csatavesztés hírére és kivonult az országból.

E következményeiben nem csekély jelentő-

ségű győzelem megőrkítésére alakult nem rég Munkácson lelkes honfiakból álló bizottság, mely közadakozásból emeltette a podheringi hídfőnél a Szarkahegy tövében álló azon szép emlékgűlát, melyet képünk feltüntet s melynek útfelőli oldalára illesztett vastáblájáról e felirat olvasható:

Az 1849. évi április hó 22. napján Magyar-ország állami függetlenségeért e helyen vívott győzedelmes ütközet emlékére emelte a hazafias kegyelet 1901-ben.

E trachit-köből készült mintegy nyolcz méter magas emlékoszlopot most május 19-én leplezték le. Sűrű néptömeg foglalta el a környéket, különösen Munkácsról jelentek meg igen sokan. S a mi általános meglepődést keltett, a munkácsi 11-dik honvédezred tisztikara is megjelent. A megkoszorúzott dombon, melyen a messziről látható gúla áll, helyet foglaltak a még életben levő immár csekély számú negyvennyolczas honvédek, köztük Simig Rezső, jelenleg a kalocsai káptalan tisztartója is, ki ötvenkét év múltán még egyszer meg akarta nézni a nevezetes csatát s nevével együtt eljött. A felavatást dr. Hagara Viktor, Beregmegye főispánja vezette, lelkes emlékbeszédével emelvén az ünnepély fényét; a kivonult főgimnáziumi ifjú-

Gróf Károlyi István.

Richir Herman festménye.

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLITÁSÁBÓL.

A KIÁLLÍTÁS FŐKAPUJA.

Kossak temesvári fényképe után.

az elnyert selyem-zászlót. Erre aranyzálakkal cserélt van varrva és három szögletbe állított három E. E. E. betű. (Épség, erő, egészség.) A kik a győztes csoportban közreműködtek, mind ezüst érmet kaptak. Nyertek Szabadkáról összesen 27 ezüst érmet, két oklevelet.

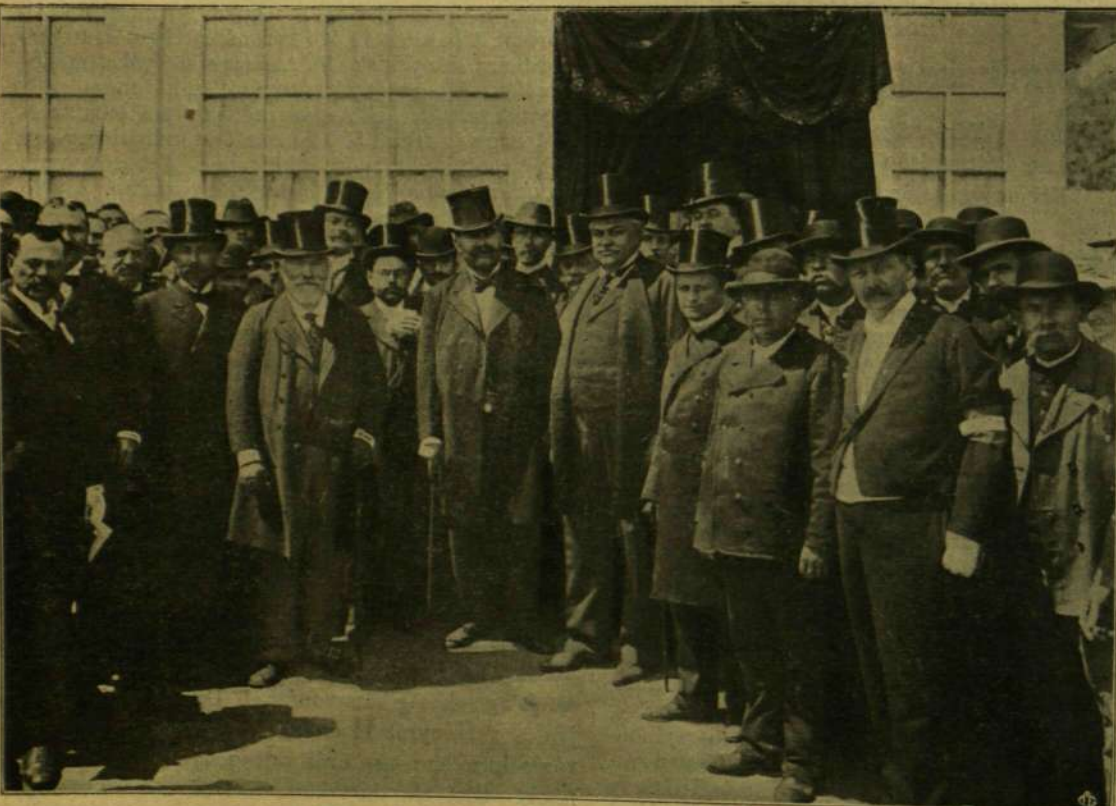
Különböző díj és jutalom elég bőven jutott. Ezeket utólag küldik el az iskoláknak. Az országos ifjúsági tornaversenyek itélő bizottsága a versenyek után ülést tartott, s Berzeviczy Albert elnök hálóját fejezte ki Wlassics miniszternek a verseny sikere érdekében tett intézkedéseiről s különösen a vándordíjjal adományozott zászlóért, egyszersmind táviratilag üdvözölte Hegedüs Sándor kereskedelmi minisztert, mint a tíz év előtt megtartott első országos ifjúsági verseny rendező-bizottságának elnökét és gróf Csáky Albin volt közoktatásügyi minisztert, mint a kitűnően bevált intézmény első megalapítóját. Végül Zsilinszky államtitkár a bizottság köszönetét tolmácsolta Berzeviczynek, mint az országos versenyek első tervezőjének.

Az egész nagy mozgalomban, mikor annyi különböző vidékről ismeretlen helyre érkezett és szét-szórta elszállásolt csapatok rendjét kellett fenntartani, minden katonai pontossággal ment. Maguk az ifjak tornatanáraik vezetése alatt tartották fenn példásan a rendet. A versenyek izgalmaiban alig történt néhány kisebb baleset, egy kis súrlódás,

Kossak temesvári fényképe után.

DESSEWFFY SÁNDOR CSANÁDI PÜSPÖK LÁTOGATÁSA A KIÁLLÍTÁSON.

DARÁNYI FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTER LÁTOGATÁSA A KIÁLLÍTÁSON.

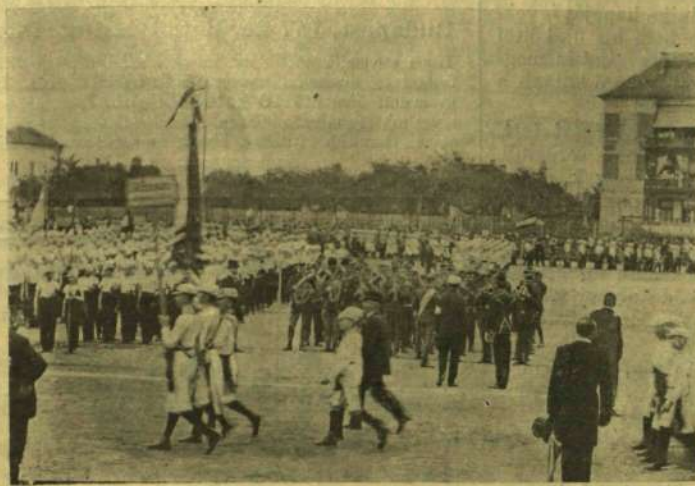
A TEMESVÁRI KIÁLLÍTÁS.

utódés. Egy körmozgáson diák megbetegedett, s Zsilinszky államtitkár intézkedésére az orvosi egyetem klinikájára szállították.

Szabadkán a győzteseket ünnepélyesen fogadták a vasutnál. A polgármester üdvözölte őket először, aztán a főgimnázium igazgatója, a mire Matkovics tornatanár válaszolt. A tűzoltók zenekara játszott az egész úton, a közönség pedig éljenzett, a mikor a városba vonultak.

A király-szobrok. A király ajándékozta tíz történeti szobor közül kettőnek, Werbőczy és Pázmány Péter szobrának helyét a Belvárosban jelölték ki, a Kossuth-utca felső részének új szabályozása által keletkezett téren. A szobor-bizottság a múlt héten tartott itt helyszíni szemlét, s ugyanakkor azt a kérdést is megvitatta, hogy álló vagy ülő szobrok illenek-e jobban a térhez. Donáth Gyula, ki Werbőczy szobrát készíti, az ülő szobrok mellett többféle okot hozott fel, s a bizottság többsége is e mellett határozott. Azt is elhatározták, hogy a szobrokat ne bronzból öntsék, hanem márványból faragják s természetes talpazatra állítsák. Eddig a márványszobroktól azért idegenkedtek, mert az időjárás viszontagságaitól féltették.

Kossuth-szobor Hódmező-Vásárhelyen. A nagy alföldi városban emelendő Kossuth-szobor elkészítését Kallós Edére bízták, s a szerződést meg is kötötte vele a város. A szobor 36,000 koronába kerül. Leleplezését már a jövő esztendőben meg akarják tartani.

SORAKOZÁS A GYAKORLÓ-TÉREN.

Pályából felvett amateur fényképek után.

MEGÉRKEZÉS A VERSENYTÉRRÉ.

színe. Blaha Lujza félbeszakította nyári pihenését, hogy ez este az országos torna ünnepére Budapestre jött ifjúság előtt föllephessen. Nagy számmal jelent meg az ifjúság a színházban, s a nézőtérben ünnepi kedv uralkodott. Ezt az estét használta föl az országos magyar iskola-egyesület arra, hogy a művésznőnek átadja az egyesület díszermélt és okiratát. Az első felvonás után a színház személyzete összegyűlt a színpadon, s ott várta a művésznőt Zichy Jenő gróf, az országos magyar iskola-egyesület elnöke, Porzolt Kálmán igazgatóval és lelkes beszéd kíséretében nyújtotta át az iskola-egyesület elismerésének jeleit. A díszokmány az iskola-egyesület május 22-iki közgyűléséből kelt és Zichy grófnak Gerlóczy Károly dr. jegyző írta alá. A szövege szerint az egyesület a fővárosi alapítvány kamataiból veretett érmei egyikét a művésznőnek adományozta, a ki «csodaszép hangjával, szívre, kedélyre ható természetes játékaival számos idegent tett magyarrá». A piros szattyánbortokba foglalt, hat centiméter átmérőjű vastag bronz-érem egyik oldalára ez van bevésve: «Hazafias tevékenységért — Blaha Lujzának». Körirata: Budapest székes főváros alapítványából. — Andrassy Gyula gróf emlékének. Az érem másik oldalának körirata, a mely Andrassy mellképét övezi, ez: «Csak saját nyelvén művelődhetik a magyar. — A szunnyadó Magyarország mindig fölébred, ha nevének szólítják».

A perzsa sah betegsége. Mussafer-Eddin perzsa sah, ki múlt évben két ízben is hosszabban időzött Budapesten, súlyos beteg. Szízelvirsírosodásban szenved, s már napok előtt táviratozták Teheránból, hogy a sah állapota egyre aggasztóbb és halálát várják.

A hold új fényképe. Az amerikai Howard-obszervatóriumban, mint New-Yorkból táviratozzák, sikerült fényképeket készíteni a holdról. A fényképek minden kétséget kizárólag mutatják, hogy a hold felületén, különösen a sarkok tájékán hó van.

Magyar népkönyvtár Chicagóban. Amerikában a chicagói magyar ref. egyház lelkesze, Harsányi Sándor saját költségén népkönyvtárt alapított, a melyben hazafias irányú és népies magyar munkákat gyűjt. A derék lelkes nemrég a lapok útján a magyar közönséghez fordult, hogy népies és a köz-művelődést előmozdító könyvekkel gyarapítsa az amerikai magyarok könyvtárát. A közönség közül többen küldtek azóta könyveket a chicagói magyar népkönyvtárnak, mi által igazán hazafias feladatot teljesítenek. A további adományokat is a hazabeliek figyelmébe ajánlja Harsányi lelkes.

HALÁLOZÁSOK.

ENGEL JÓZSEF, a veterán szobrász meghalt május 30-án, Budapesten, 86 esztendőskorában. Az újabb nemzedék már nem ismerte, pedig a fővárosi Széchenyi-szobor az ő műve. Húsz év óta, hogy a szobrot fölállították, Engel elvonult a nyilvánosság elől. Sok gáncs, támadás érte a szobor miatt, s vele szemközt nagyon is őszintén nyilatkozott kritika attól kezdve, mikor Széchenyi szobrának elkészítését rábízták Izso Miklós mintájára ellenére. Különben Engel nem volt monumentális szobrásznak való, egész művészi nevelése, kiképzése az akadémikus formákra, a klasszikus plasztikára, a gyöngédebb érzésekre és érzélgősségre, a kisebb arányokra tanította meg, s a míg ezeknek szentelte tehetségét, nem közönséges sikerekhez és a külföldön is tisztos művészi névhez jutott. Elnélké java részét a külföldön töltötte. A hatvanas évek végén jött haza, hogy elkészítse Széchenyi-szobrát, melyet többször is átdolgozott s csak évek múlva, 1880-ban állították föl. Sátorajka-Ujhelyen született 1815-ben mint szegény szülők gyermeke. 1838-ban már két díjat nyert a bécsi művész-akadémián. A díjakkal neki indult Németországban. Járt Münchenben, Párisban és

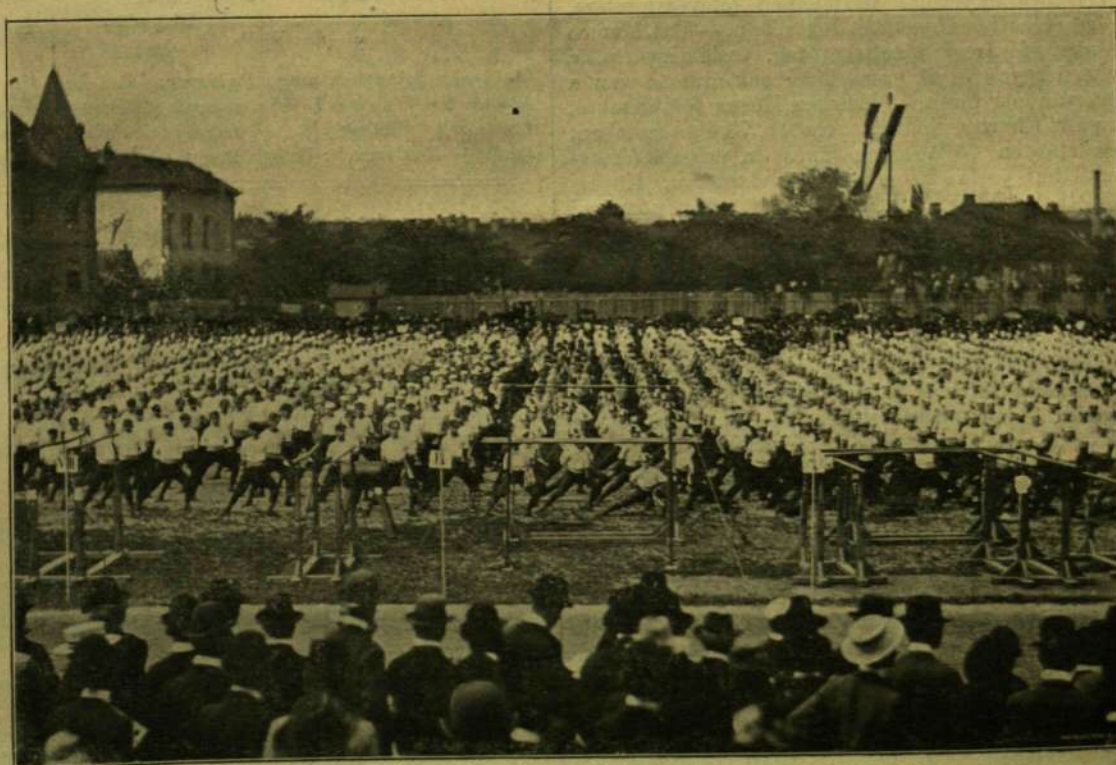
Friedrich Nándor amateur fényképe.

KLÓTILDA FŐHERCEZGNŐ ÁTADJA A SELYEMZÁSzlót A GYŐZTES SZABADKAI IFJAKNAK.

végül Londonban telepedett meg. Itt készítette Viktória angol királynő és férje, Albert herceg mellszobrát. Herceg Eszterházy Pál, az akkori osztrák nagykövet pártfogásával került a londoni szobrászakkadémiára. Albert herceg 1847-ben Rómába küldte tanulmányútra. Itt készült a «Fogoly Amor», az «Artatlanság» című szoborműve és sok más munkája. A mitológiai és plasztikus női alakok, a mellszobrok és a márvány tartoznak Engel igazi tehetségének körébe. A Nemzeti Múzeumban is ilyenek fogják őrizni művészi képességének emlé-

két. A Nemzeti Színház csarnokában Szigligeti és Katona József mellszobra is tőle van.

Lászlófalvi és miketől: EÖRDÖGH ÁBRÁNYI LAJOS festőművész, meghalt Budapesten 52 éves korában. Főleg arcképeket festett, s a megyeházákban, hivatalokban, iskolákban, uri családoknál több száz arckép tesz bizonyosságot. Esterházy Miklós gróf tati színházának allegorikus függönye, mely Mátyás király udvarát ábrázolja élő emberek arcképével, szintén az ő műve. Az elhunytat neje, Vay Jenny és négy árvája gyászolja. Első tanulmányait Mün-

SZABAD-GYAKORLATOK.

A MAGYAR TANULÓK ORSZÁGOS TORNAVERSENYÉRŐL.

**Örök-
jank után-
szoklók!**

A női szépség előretér, tökéles-
sítésre és fenntartásra legkönnyebb és
legbiztosabb a

9027

**Csodás
gyógy-
szerek**

MARGIT-CRÈME,

mely vegytiszta, sem higány, sem ólmos nem tartalmaz, tel-
jesen ártalmatlan. Ezen világűrű arckrémek pár nap alatt
elűvösít, szűkíti, majfolat, pattanás, bírátkát, bőrszűkít
minden más bőrbírátkát. Kisimítja a rincekát, redőket, him-
belyeket és az arezi hóhérré, simává és ádívá varázsolja.
A nagy tegy 2 kor., kis tegy 1 kor., Margit hólyg-
por 1 kor., 20 fill., Margit szappan 70 fill., Margit
fogpép 20 fill., 1 kor., Margit arczvíz 1 kor.
Hamisítványok ártalmasok! — Posta utánvévél
egy pénz előzetes beküldés után — Kész: a készű:

FÖLDES KELEMEN győgy. szerek.

Bodapesti írátkér: Török József file
győgy. Király a. 12 és Andrássy a. 29.
Apható minden győgyoszerian.

**Törv.
rédvé.**

Arad.

**Legjobb
szoklók
szék.**

Rögtön finomító és
szápitó arc krém! Leg-
jobb a világon!
Ártalmatlan!
Zsírtalan!

Kis Nagy
tégely 1 K. tégely 2 K.
Értékár: Értékár:

„URSIT” gyogyoszer,
Budapest, Rakóczy-tér 20
Videó 20 bíld
többsöt beku-
déz utá
frankó.

Kapható minden á. D. üzletben

G. Földes Kelemen gyógyszerháza Arad.
Főraktár: Török József gyógyszerháza, Király-
utca, Opera-gyógyszerház, Andrássy-út.

Könyvgyógy-fürdő.

Övezetlen közelében, vasuti állomás.

Szászton Nagyváradtól fél, kőszin $\frac{3}{4}$ órá távolagsban, pontos 10, vasnap, és ünneppnapok 14 vonattal közeledik itt állomás közelüvön a fürdőtelep mellett van.

Magas természetesen hívás (javán van az iszfűtek és imót a különösen savas iszfűtel loboknál, csontörsegek és csigafüldöknél; körszénnyel és annak kímélőből alkalmasságok alapon keletkezők (iszfűknél); kímélő bajknál; belsőleg; heveny és idült gyomorfájdalmok esetében. Állandó fürdőorvos: dr. Matolyi Károly.

Szerint berendezett nagy számú szobák napi ára 80 król 1000 kr. (Kursalon) hirlapokká és tekenatszáll. Teraszok bármelyik a fürdőtelep és a mellette elterült ösödört. A fürdőtelep, család- és kádfürdőknél kívül **morárfürdő** is és **idült kúttól** is. Telefon összeköttetés Nagyváradal, **alkoholizmus, kád- és idült fürdő** továbbá a **fürt-fürdő** elkövetésében vagy a legkülönbözőbb **forrási** gyógykezelés.

23. SZÁM. 1901.

BUDAPEST, JUNIUS 9.

48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt	egész évre 24 korona félre — 12 „	Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG	egész évre 16 korona félre — 8 „	A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával)	egész évre 10 korona félre — 5 „	Külföldi előfizetőkhez a postai meghatározott viteldi is eszolandó.
---	--------------------------------------	-----------------------------	-------------------------------------	---	-------------------------------------	--

A SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM.

A HONALAPÍTÁS ezredéves ünnepére törvényhozási úton tett intézkedések közé tartozik egy *szépművészeti múzeum* felállítása az ország fővárosában, s e múzeum költségeinek főlvétele az állami kiadások közé; a gyűjtemények gyarapításának költségei ép úgy, mint az építkezés.

A Szépművészeti múzeumban a képzőművészet lesz képviselve, a festészet, szobrászat, műépítés a legrégibb időkől a legújabbig. Az országos képtár és a múzeumi képtár gyűjteményeit itt egyesítik. A Nemzeti Múzeum épülete már úgy is régen szűk. Ott marad a régiségár, a természettudományi tár, a könyvtár. A néprajzi osztály már régen kiköltözött. A szépművészeti múzeumban helyezik el még a történelmi arcképesárokat is.

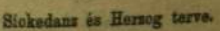
Az Andrassy-út torkolatában, künn a városligetben épül az új intézet, szemben a Műcsarnokkal. A nagyvárosi élet nyüzsgő pontja ez.

Az építkezéseket az ősszel kezdték meg, s most haladnak javában. A múzeum az 1894-ik évben, a Wekerle-kormány alatt nagy lelkesedéssel megszavazott ezredévi ünnepek emlékére szánt alkotások közt a legnagyobb, a legfontosabb rendeltetésű. A megvalósításban azonban legutóljára maradt. Most is csak még egyik részét építik, a palotának a hátulját. Az Andrássy-út felé néző homlokzat építésére később kerül a sor.

A múzeum épületéről hű képet nyerhetünk, ha a tervező építészek *Schickedanz* Albert tanár és *Herzog* Fülöp terveit megismerjük. Ők tervezték a múzeum épületét, s ők vezetik az építést is. A tervek a Műcsarnok mostani kiállításán láthatók.

Az épület legszebb és legérdekesebb része az Andrássy-út felé néző homlokzat, mely csak később épül fel, az ókori építkezés szellemében gazdag tagozással és nyílt csarnokokkal, melyhez összhangzón szimul a magasan kiemelkedő hátulsó épületrész. A beosztás mindenütt

arányos és összhangzó. Az előcsarnok valóságos szobrászati gyűjtemény lesz, míg a hátulsó épület a két képtartó: a nemzeti- és országos-képtartó fogja befogni és itt helyezik majd el a különböző irodákat, valamint a könyvtárt és az előadói termeket. Az előcsarnok az ó-görög építkezési módszer jellegével épül, míg a főépület renaissance stílusban.

A SZÉPMŰVÉSZETI MŰZEUM.